

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Tipărirea Bibliei.

În tipografia seminarială din Blaj va apărea încurând prima coală din Biblie, ce s'a hotărât, a se edita din nou. Este acesta un eveniment, care se poate considera cu drept cuvânt *epocal* în istoria bisericii noastre și asupra căruia atragem deja de pe acum toată luarea aminte a cititorilor noștri.

Nu suntem încă în situație a cunoaște principiile, cari s'au avut în vedere la editarea Bibliei, deci nu ne putem pronunța în merit asupra acestui eveniment, de capitală importanță din toate punctele de vedere.

Dar declarăm deja de pe acum, că vom urmări coală de coală noua ediție, ca astfel editarea să se facă sub raportul celui mai strict control și cei competenți să-și poată spune părerile lor în materie, fără nici o rezervă.

Cititorii noștri își vor aduce aminte — a fost tratată chestiunea și în coloanele acestei foi — că regretatul Dr. Aug. Bunea a sulevat cu câțiva ani înainte în Convorbiri literare din București, ideea uniformizării limbii liturgice românești. A propus, ca în vederea acestui măreț scop, Academia română să stabilească textul Bibliei prin o comisie de bărbați aleși, lăsând, ca bisericile să se pronunțe cel mult din punct de vedere dogmatic asupra textului stabilit de Academie. În discuția, ce s'a încins, toți cei competenți au fost de acord, că numai un text uniform poate opri procesul de destrămare, ce se observă tot mai adânc pertrubând uniformitatea ritului și a limbii noastre bisericești.

E natural, că biserica noastră ar putea aștepta mai puțin, până ce acest text uniform se va stabili de

supremul for literar din București. La noi tipărirea Bibliei o reclamă împrejurări grave. Sub influința curentelor literare, pornite dela Samuel Micu Clain încoace, limba noastră bisericească a suferit înfrângeri mortale. Părăsită odată temelii unică și sigură a unei unități și tradiționale limbi bisericești, pe care nu un om, nici o comisie a statorit-o, ci sufletul uriaș al mulțimei, care prin ea s'a rugat, s'a înălțat și înduioșat secolii dearândul, s'a zămislit în numele curentului latinist, altă limbă bisericească, aspră, vătămată și lipsită de timbru. S'a furisat pe neobservate, pe ascuns în cărțile preoțești, în liturghier, orologier, euchologiu, apoi tot mai temerar s'a ivit în Apostoler, Evangelie și cărțile cantorale. Nu textul cimentat de secolii, care a crescut din sufletele milioanei insetate după binecuvântarea cerului, s'a pus de temelie noii clădiri, ci capriciul individual, care s'a răsbunat apoi atât de cumplit. Cărțile au apărut pe seama bibliotecilor, căci în bisericile noastre textul limbii bisericești este în mare parte și azi tot cel din veacul al XVIII și cărțile apărute mai nou zac prăvuite în arhivele parohiale.

Clerul nostru va lua deci cu adâncă satisfacție cunoștință de tipărirea Bibliei, dela care așteptăm, ca să restabiliască echilibrul limbii noastre bisericești și teologice.

Dar în viața unui popor nu este carte mai de însemnătate ca Biblia. Editarea Bibliei este deci nu numai o chestie pur bisericească ori teologică, ci e mare chestie literară și culturală. Sunt tot atâtea etape de progres și cultură edițiile Bibliei în istoria omenimei. Tocmai din acest punct de vedere, când accentuăm necesitatea unei incopierii la tradiții întrerupte, a-

șteptăm, ca în cadrele acestui arhaic text să încapă și rezultatele *sigure* ale limbii noastre literare. Și apoi o carte, care este izvor de mângâere, de evlavie și frica lui Dzeu, în care e înmagazinată atâta poezie divină a sufletului nostru, trebuie să ne grăiască într'o limbă ingerească și plină de muzică. În vederea acestora nu atâta terminii ne vor interesa, cât mai mult *frasa...*

E o grea problemă de bună seamă, dar ea trebuie rezolvită odată. Dela felul cum va fi rezolvită atârna întreagă viața noastră bisericească de aici înainte.

Un glas judicios. Reproducem din marele ziar berlinez „Germania”, organul partidului centrului, următoarele șire, puse în fruntea numărului 89, cari lămuresc foarte bine fondul atentatului dela Dobrițin și totodată sunt o prețioasă contribuție, ca străinătatea să cunoască bine stările de la noi. Câte-va mici inexactități nu e necesar să le relevăm, pentru cititorii noștri.

„Atentatul din Dobrițin — așa începe „Germania” — atrage atenția întregii lumi civilizate asupra stărilor politice din Ungaria, și ne arată cu o claritate îngrozitoare, până la ce grad au ajuns acolo patimele politice și durere, și cele religioase. Cu toată vina luptei naționale regretabile din Ungaria, nu o poartă numai maghiarii singuri, cari sunt la putere, totuși trebuie să se accentueze, că politica de maghiarizare a guvernului din Budapesta are cea mai mare parte din vină și, într'un anumit înțeles, tot el poate fi făcut responsabil și pentru atentatul din Dobrițin. — Noi cei din Germania am făcut sperință în de ajuns, cât de fără de folos și cât de stricătioasă este o politică de germanizare, care folosește mijloace violente.

Cu cât mai îndârjită și mai pătimase trebuie să fie lupta pentru apărarea ființei naționale, la naționalitățile cari locuiesc în Ungaria, câtă vreme guvernul din Budapesta în urmărirea politicii de maghiarizare nu se dă îndărăpt și folosește și mijloace de aceea, cari la noi totuși nu s'ar putea întrebuința.

Ca să silească pe Români din Ardeal să învețe și să folosească limbă maghiară și să le răpească caracterul național, guvernul în anul trecut a știut să esopereze la Roma,

ca în Dobrițin (sic!) să se înființeze o nouă episcopie gr.-cat. La aceasta episcopie au fost încorporate și o mulțime de comune românești, cari în forma asta și-au pierdut ritul românesc catolic, deoarece limba rituală a noii episcopii arese fie cea maghiară. Să se remarce că înainte de aceasta limba maghiară nu a fost recunoscută ca limbă rituală, și se poate presupune, fără teamă că greșim, că redarea limbei maghiare de limbă rituală e o hotărâre volnică a guvernului din Budapesta. Urmarea ruperii comunelor românești catolice dela diecezele mame a fost o tulburare colosală a întregii biserici românești catolice, carea în unele locuri era aproape să ducă la schismă, deoarece comunele, cărora li-se răpia ritul lor tradițional, în iritarea lor pentru politica violentă a guvernului maghiar, mai bine voiau să treacă la biserică schismatică — unde cel puțin le era asigurat ritul românesc — decât să aparțină unei biserici ungurești.

Între astfel de împrejurări, chestia aceasta maghiaro-română, a trebuit să devină chestiune catolică, la rezolvirea căreia erau interesate cercuri mai largi, decât cei pe cari imediat îi privea. Atentatul din Dobrițin, căruia ar fi trebuit să-i cadă jertfă primul episcop al noii episcopii maghiare, trebuie osândit a bună seamă. așa după cum merită și fără îndoială că a consternat și a umplut de jale și pe românii catolici din Ungaria; totuși el scoate din nou la suprafață chestiunea, că oare plângerile îndreptățite ale Românilor nu s'ar putea remedia în oarecareva chip, și că oare guvernul maghiar nu și-a arogat drepturi bisericesti, cari lui nu-i compet?

Ministrul prezident ungar acum în timpul din urmă a început să bată drumul împăcării cu poporul român din Ungaria, ținând seamă de anumite necesități politice; și ar fi foarte dorit ca, în butul atentatului

sângeros dela Dobrițin, să meargă mai departe pe drumul apucat. Din populația de 20 de milioane de locuitori, câți are Ungaria, trei milioane sunt Români la spatele cărora stă România puternică; ar fi de regretat, nu numai în interesul Ungariei și al Austriei ci în interesul binepriceput a întregii triple alianțe, dacă pertractările începute, durere însă întrerupte, ale guvernului din Budapesta cu Românii din Ungaria și, în ultima analiză, cu guvernul din București, nu ar avea un rezultat multă-mitor.

Atentatul dela Dobrițin în Camera ungară. În ședința de ieri a Camerei ungare deputatul opozițional Polonyi Géza a interpelat pe ministru-prezident, dacă mai are de gând se pertracteze cu partidul național-român după atentatul dela Dobrițin. Face aspre muștrări guvernului, că pe atentatori îi caută în tabăra rusască, când ei sunt de bună seamă în cea românească.

Di deputat Vaida Voevod răspunde îndată și protestează ca opoziția se turbure bunele relații, pe care ministrul-prezident s'a năzuit a le restabili între națiunea maghiară și română. Partidul național-român nu operează cu bombe pentru realizarea programului său, atentatori din sinul popoului român nu au ieșit până acuma. Dacă e vorba de atentatori aceia sunt a se căuta în tabăra opozițională, dintre cari Kovács Cyula nu de mult și-a descărcat revolverul în Camera asupra prezidentului de Casă de atunci contele Tisza. Răspunsul frapant a consternat opoziția.

Tratatulvele româno-maghiare în dietă.

Vorbirea contelui Tisza.

(După notele stenografice).

(Continuare).

Gimnaziile românești.

Să începem mai departe. Legea admite, ca bisericile, societățile și fundațiunile să poată înființa gimnazii cu limba de propunere nemaghiară. E natural, că guvernul recunoaște dreptul acesta, dar întrucât e și vorba de ajutorarea acestor fel de institute din partea statului, guvernul va hotărî din caz în caz și întrucât împrejurările îl vor constrânge și în considerare la împrejurarea, dacă în acel ținut este nevoie de școală medie ori nu? (Aprobări).

Guvernul cu bunăvoință a ajutat și până acum școlile medii cu limbă de propunere nemaghiară în acea formă, în care s'a cerut până acum ajutorul, anume întregind salariul profesorilor, și e de notat, că până ce ajutorul dat școlilor medii sub titlul acesta la institutele romano-catolice face circa 10,000 cor., la protestanți — de nu mă înșel 12,000 cor., pe atunci la institutele românești se urcă în general la 19,000 cor. Astfel împilăm și astăzi în Ungaria cultura românească (ilaritate).

În special ce privește dezvoltarea gimnaziului din Brad cu bunăvoință e aplicat guvernul a o tracta. Însă rezolvirea stării actuale a gimnaziului din Beiuș o ține cu atât mai nemotivată, deoarece acest gimnaziu dintru început s'a fundat cu limbă de propunere latină și cu aceea condiție, ca în el să fie dătător de ton planul de învățământ general din Ungaria și limba română să se propună săptămânal o oră. Față de aceste dispozițiuni ale fundatorilor e mare

FOIȚA.

Carmen Sylva.

(Continuare).

Războiul pentru independență s'a terminat cu învingerea și câștigarea independenței, căruia îi urmară proclamarea regatului și încoronarea. În acest timp să inaugurează și castelul Peleş.

Regina mamă când e obosită în desimea brazilor sub poalele Bucegiului găsește alinare. Aici își primenește puterile pentru muncă nouă, muncă atât de multifarie și variată. Muncă îndreptată spre alinarea orfanilor și pentru toți cei în suferințe. — „Nu poți fi destul de recunoscător aceluia, care-ți dă prilejul să-l ajuți!“ — Și într-un adevăr, a ajuta, a ușura, a mângâia, aceasta a fost, chiar din cea mai fragedă a ei vrăstă, grija necurmată și preocuparea de căpetenie a Carmen Sylvei. — O serie nesfârșită de instituții de binefacere să creiază la îndemnul direct și sub patronajul Augustei regine. Să amintim între altele: Societatea Regina Elisabeta; Instituțiunea surorilor de caritate; Societatea Policlinicii „Regina Elisabeta“. A reginei Elisabeta este meritul de a fi atras atențiunea societății înalte

și a lumii străine asupra industriei țărâncei române. La îndemnul Reginei ajung iar la modă vechile costume naționale și să răspândesc în străinătate modele de țesături și alesături românești. Tot pentru dezvoltarea industriei casnice la inițiativa Reginei să întemeiază societățile: „Furnica“, „Munca“, „Albina“, „Țesătoarea“, cari dau subsistență la mii de femei serace, și duc vestea hărniciei și simțului artistic al femeii române peste mări și țări.

Regina Elisabeta este o pildă de hărnicie în toate privințele. Nenumăratele lucrări din domeniul picturii, desenului și broderiei ne uimesc și văzând modul și frumuseța artistică a executării lor, parcă nu ne vine a crede — să fie executate de mână omenească. E de ajuns să meargă cineva la frumoasa Curte de Arges, acolo să vadă și se admire minunata evanghelie pictată și scrisă pe pergament de Augusta Regină conținând cele 12 evanghelii ce se citesc în Joia mare și Evanghelia Învierii în Sâmbăta mare. Acest neprețuit odor este întreg scris de mână M. S. Regina Elisabeta pe 50 pagini mari în folio, cu flori și desemnuri din ornamentica românească. Aceasta operă de artă a lucrat-o după cum ne spune Regina „întru amintirea Preaiubitei și scumpei mele copile Maria, care în Joia Patimilor a trecut la viața cea vecinică și la al căreia căpătâi am auzit citindu-se mângăietoarele cuvinte ale Domnului“.

Dragostea pentru muzică și cântare, pe care o avea din copilărie, a cultivat-o în întreg cursul vieții. Încă de pe la 1886 Augusta regină a început să dea la palat o serie întregă de audițiuni muzicale, la cari luau parte toți marii artiști străini trecuți prin România, artiștii noștri naționali, cei mai buni profesori și elevi ai conservatorului din București, diletanți etc.

La aceste manifestații artistice Regina poetă a arătat o delicată atențiune și iubitorilor noștri artiști ardeleni. — Măestrul Iacob Mureșanu, Doamnele Lucia Cosma și Veturia Triteanu, au avut fericirea să cânte la acestea audițiuni. Membrii Societății scriitorilor români între cari și aprețiatul nostru poet Goga, au citit de repetate ori din operele lor la șezătorile literare dela palat. — Ușile palatului regal sunt totdeauna deschise artiștilor români și străini, cari cer favoarea de a fi primiți de suverană. Ea încurajat și susținut o pleiadă de artiști între cari: Maria Asan, Carlota Seria, și mai cu seamă pe tinărul viorist, și compozitor, Gheorghe Enescu, pe care îl numește „copilul ei de suflet“, cunoscut în toată lumea muzicală.

(Va urma.)

Prof. G. Precup.

concesiune pentru învățământul românesc starea actuală. Iar la gimnaziul din Beiuș deja de 30 ani în clășile inferioare limba de propunere e românească, iar în celea superioare ungurească. S'a propus schimbarea stării de prezent dar n'am acceptat-o, precum n'am acceptat nicăiri e desvoltare retrogradă în ce privește limba de propunere la institutele noastre. Referitor la acestea, după notările ulterioare, guvernul cu bunăvoință sprijinește școlile medii cu limba de propunere nemaghiară, întrucât respectivele școli reclamă întregire de salar dela stat, dar această măsură nu poate să fie cu mult mai mare, decât e la alte institute din patrie.

În singuratic cazuri vor căpăta sume cari întrec maximalul observat la alte școli medii în formă de ajutor de stat pe baza art. XXX din 1883, care asigură ingerința necesară a statului în afaceri.

Va să zică lucrul stă așa, că ajutorul de stat primit pe baza legii școlastice din 1883 dă statului o anumită ingerință, care ingerință crește cu mărimea ajutorului de stat și trece în drept de-a dispune dacă suma de ajutor trece peste 50%. Însă întregirea salarelor după legea școlastică din 1907 să dă sub titlul de întregire a salarelor profesorilor și ca atare nu asigură guvernului nici un drept nou sau ingerință. Acum școlile medii cu limba de propunere română, n'au reflectat la ajutorul de stat în sensul legii din 1883, dar la aceasta întregire de salar, care nu dă statului nici o ingerință, au reflectat, și încă precum binevoitori a vedea, după ce la ei plata fundamentală profesorilor a fost minimală, acest ajutor se urcă la câte-un gimnaziu cu mult la mai mult, ca la alte școli confesionale: la romano-catolici 10,000 cor., la Români 19,500 cor. Așa că până ce la institutele romano-catolice

spre exemplu acel ajutor de stat, care întrece suma de 10,000 cor. asigură statului ingerință în toată privința, pe atunci școlile cu limba de propunere românească primesc ajutor până la suma de 19,000 cor. fără ca se aibă guvernul oarecare drept de dispunere.

În privința aceasta stăm pe acel punct de vedere, că noi și pe viitor tare bucuroși ajutăm institutele cu limba de propunere română, însă sub titlul de întregirea salarelor, așadar, că pentru aceea nu căpătăm nici un drept de amestec, dar nu dăm un mai mare ajutor, ca la alte institute confesionale; întrucât voiesc a căpăta un ajutor mai mare, urmeze calea aceea, pe care o urmează și alții, adică ceară ajutorul de stat pe baza art. de lege XXX din 1883, care oferă și statului în schimb nescaii contra servicii. Așa cred, că aceasta corespunde întru toate egalei îndreptări (vii aprobări).

Citește: „La desvoltarea gimnaziului din Brad guvernul contribuie cu bunăvoință. Deși află mai cu cale, dacă clășile superioare vor fi cu limba de propunere maghiară, însă dacă pe aceasta se pune un pond deosebit, nu are nimic de excepționat, ca pe lângă propunerea legală a limbii și literaturii maghiare învățământul în clășile superioare să fie românească. Întrucât s'ar mai ridica un gimnaziu cu limba de propunere românească în vre-un loc aflat de bun și de guvern, guvernul îi aplicat al împărțasi, de întregire de salare și ajutor de stat“.

Vă mărturisesc sincer, că nici st. meu prietin Dl ministru de instrucție, nici eu nu m'aș bucura de aceea, ca să sporească în țară școlile medii cu limba de propunere nemaghiară. Noi aceasta din punctul de vedere al respectivilor o ținem de-o acțiune culturală greșită: noi credem, că e cu mult mai corect, dacă în organizația școlilor medii

se vor acorda întregului organism al instrucției publice maghiare.

Noi am fost pe acel punct de vedere — acei domni cu cari am tratat, aici ne-au stat înainte cu niște dorinți foarte mari, și am zis, că noi în cazul acela când să va înfăptui înțelegerea, când ne va succede întru atâta a schimba programul partidului național, încât să-și delătore ori-ce umbră de neîncredere, nu suntem străini de aceea ca să tractăm cauza complectării gimnaziului din Brad și eventual a unui gimnaziu ce să va mai ridica.

Așa cred, dacă ne gândim, că acesta în sfârșit este un așa modest contraserviciu pentru binele acela mare, pe care eu îl văd în abandonarea acțiunii politice dușmane nouă a partidului național român, încât fără teamă putem lua răspunderea pentru aceea că am fost aplicați ale face acest contraserviciu (Vii aprobări.)

Comunitățile grănițarești de avere.

S'a accentuat și chestia fondurilor comunităților grănițarești de avere. Privitor la aceasta am declarat: (citește) „Fondurile grănițarești de avere nu au caracter confesional sau naționalistic, ci teritorial, și privesc pe toți cetățenii locuitori pe fostele teritorii grănițarești și toate chestiile privitoare la aceste trebuie rezolvate cu considerare la acest principiu fundamental. Dară cu considerare binevoitoare și la aceea împrejurare, că teritoarele din chestie sunt locuite în mare parte de români. De asemenea susținem inviolabil dreptul confesiunilor, societăților și fundațiilor privitor la ridicarea internatelor.

Limba de catehizare.

Ce privește limba de catehizare punctul de vedere al guvernului e acela, ca „in-

Vis și realitate.

Versuri de actualitate.

A fost un basm, o feerie, ce am visat în noaptea-aceea...
Ere pe vremea, când în public abia s'a fost lansat ideea
Că ne împăcăm deacum cu neamul prăsit din falnicul Nimrod,
Când tocmai mă hăteau în lanțuri creditorii la eșafod,
Când eu nici de sămânță n'aveam vre-o lețcaie 'n buzunare,
Când răsunau de golătate mult văduvitele hambare,
Când nourii literaturii nu ne proceau o ploaie
De opere neperitoare, când — în fine — orice foaie
Apărea moartă din fașe, pentrucă fără subvenții
Chiar un stat primejduit e 'n temelie existenții. —

Și se făcea, că 'n strai de nuntă eșise groază de norod
Pe câmpul larg al libertății, ca să serbeze 'n vrednic mod
Înfăptuirea fără seamăn a actului fără pereche,
Că s'a împăcat lupul cu mielul. — Mai știți povestea ceea veche?
Și era câmpul plin de mese împodobite și 'ncărcate
Ca la ospetele lui Nero cu fel și feluri de bucate
Gătite colo pe sprânceană, cât îmi lăsase gura apă.
Era doar vorbă de serbare și nu de schivnică agapă!
Și printre mese se 'nșirară mult pântecoase poloboace
Ce necurmat făceau cu ochiul: ei vino, bade, mai încoace!
Iar mai în fund, pe-un podiu mândru, de cumva ochiul nu mă 'nșală
Stătea solemnă și întinsă măsura prezidențială.

De sus, din cerul fără margini zimbând privea măritul soare
Serbarea noastră ideală cum n'au avut alte popoare.

Și colo când se așezară cu toții 'n tihnă pe la mese
M'am fost pornit să văd eu însumi mulțimea fețelor alese.

Ce am văzut, o Doamne sfințe, eu nu voi mai vedea vreodată.
Măsuța prezidențială era de Tisza ocupată,
De Tisza omul cel energic, de unghurul cu braț de fer,
De cea mai mândră porodiță a neamului de cavaleri.
La dreapta lui fruntea senină a badii Gheorghe din Băsești
— Căruia să umbli lumea pereche nu ai să-i găsești —
Lucea ca marmora de Paros în cadrul pletelor de-argint;
De-a stânga lui ferice, vesel — de cumva ochii nu mă mint —
Ședea eroul din Șomeuta; alături Vaida-Voevod,
Apoi Maniu, Ivan și Goga, iar lângă el stingher și șod
Ședea Emil Alexandrescu. În urmă 'ntregul comitet
Cu fața veselă, senină, cu zimbet radios, discret.
Și mai în urmă sta poporul, cu sufletul îndestulit
Că dat i-a fost să-și vadă 'n lume aieve visul împlinit.

Iar când a fost după friptură în strigăte de „să trăiască“
S'a ridicat Eroul Tisza, ca pacea bine s'o vestească.
Și a vorbit cu glas de-arhanghel, aproape 'n modul următor:
„Voi nici gândiți măreți succesori ai neamului cuceritor
De țări și mări, cu câtă grijă am așteptat această clipă
În care peste voi să 'mprăștiu cu dragoste și cu risipă
Nemărginita bogăție a țării noastre roditoare.
Dovadă vreți? — Să știți, de-acuma, veți fi toți prefecți și pretori,
Voi singuri veți purta 'n dietă oficii de notari și retori,
Voi singuri veți avea subvenții, penziuni și alte ajutoare
De vin, rachiu și de bucate, voi singuri nu veți plăti dare,
Voi nu veți medita prin temniți cum se preschimbă 'n lume toate,
Și veți putea vesti în școli a neamului integritate,
Veți ridica statui lui Horea, lui Cloșca, Iancu și Crișan
Și veți putea în munții Tebei să vă 'nchinați din an în an.
Vi se vor zidi gimnazii, mai mult: universitate
Și vi s'or sprijini de-arândul și băncile de pe la sate...
Dar iertați-mi, toate nu pot să le 'nșir, căci n'am cuvinte

truțiunea religioasă a băieților să se facă în limba maternă și de regulă de preoți aparținători la aceeași biserică. Conform acesteia în locul ordinațiunii, ce este în vigoare să va da nouă ordinațiune bazată pe principiul amintit*.

Eu înainte de asta cu patru ani din nou am dat expresie convingerii mele, că ordinațiunea, care constrânge pe preoții, ca băieților de limbă străină să le propună religia în limba maghiară, în toată privința e stricătioasă și că pentru politica națională maghiară nu e putere, ci slăbiciune și pierdere (vii aprobări.) Pentru că aceasta ne arată aceea, că ar face în orice împrejurare mai puternică validitatea culturii maghiare nu arată aceea, că ar slăbi în orice privință agitația în contra politicii naționale maghiare din potrivă, aceasta ordinațiune și în Româniilor cei mai patrioți produce nemulțumire (așa-e) stârnește în ei sentimentul ofenței și violorii libertății lor asigurate prin lege și așa mână apa direct pe moara agitatorilor....

Philipp Iános: Nu numai la români! Și la alții!

Tizza, ministru președinte: Natural! Să înțelege de sine! Căci doară mai înainte am notat, că eu în privința aceasta aici am vorbit cu Români, despre Români e vorbă, dar o înțeleg aceasta despre ori care cetățean cu limbă nemaghiară (vii aprobări). Repet dar din nou, aceasta iarăș e o dovadă clasică că ce pericole ascunde în sine dacă oamenii unele frază le primesc de principii și voesc să le ridice la valoare de principii pornind din anumite cuvinte aprioristice. Acel principiu, ca limba de propunere a instituțiilor de stat să fie maghiară e foarte corect întru atâta și acolo, unde acesta de fapt cultura maghiară o ridică la valoare, unde înaintarea, lățirea și validitatea culturii maghiare o înaintează, din contră, din punctul de vedere al politicii reale va păgubi interesele națiunii maghiare aceea, dacă vom aplica consecvent ducerea întru îndeplinire acestui principiu și dacă îl vom străpune și pe un astfel de teren, unde repet — cultura maghiară nici cu o iotă nu va fi favorizată, mai puternică, nici cu o iotă nu să validează mai bine, din contră, dacă să vor găsi preoți români sau cu un cuvânt preoți nemaghiari de atari, cari să nu fie mulțumiți cu starea actuală, aceasta nemulțumire o va potența-o în ei aceasta ordinațiune, și dacă se vor duce în școală și amărțiți vor propune bieților copii din religie formulele de-a rostul, se vor fugriji ei apoi de a-

ceea, ca aceasta să folosească pentru trezirea sentimentului de opunere contra apăsării maghiare. (așa-e, așa-e.) De-a dreptul vom face servicii cauzei naționale maghiare, dacă cu privire la catechizare ne vom pune pe acel principiu, ca instrucțiunea religioasă pretutindenea să se facă în limba maternă a băieților (aprobări generale).

Acum vă spun o declarație a guvernului, care natural e în strânsă legătură cu aceea, că cum va fi ținuta politică a Românilor din patrie, că va fi ea de așa încât să inspire încredere și care să fie un indemn pentru națiunea și statul maghiar ca să pună la dispoziția dezvoltării culturii române și mijloace mai intensive de-ale statului. Aceasta ar fi, ea „în școlile aflătoare în ținuturile locuite mai compact de români pe seama studenților cu limba maternă română studiul limbii române, ca studiu obligator, să se propună în estensiunea cuvenită“. Asta ar fi și pentru alții cu limba maternă străină, și și în alte școli medii (cetește): „Tot în acestea școli medii se vor face dispoziții corespunzătoare, ca studenții de limba maghiară ai școlilor medii să-și poată însuși limba română“. Aceasta e, de care am vorbit mai înainte, va se zică, facultative în cele patru clase superioare. Așa în toată viața și învățământul școlastic, precum mai ales în propunerea Istoriei voi să punem un pond deosebit pe aceea, ca trecutul poporului român, tradițiile lui și sentimentul demnității sale să se țină în cinstea cuvenită. Și aceasta — așa cred — e o recerită cardinală a politicii naționale maghiare. Nime nu face un serviciu mai rău cauzei naționale maghiare, nu-mi închipui un serviciu mai nedemn pentru cauza națională maghiară, decât acela, care în aceea caută patriotismul înflăcărât, ca să jignească alipirea naturală a cetățenilor de buze străine către nația lor (Vii aprobări și aplauze), către unitatea lor etnografică, acel sentiment vrednic de stimă, de care dacă s'ar lăpăda ar perde din valoarea lor (Vii aprobări). De a dreptul involuntar, dar sunt cei mai puternici sprijinitori ai agitatorilor naționaliști acei maghiari nenorociți, acărora patriotism să manifestă într'o formă așa păgubitoare și — scuzați — într'un fel așa de nedemn de caracterul maghiar (Așa-e, așa-e).

Un prietin de copilărie a întrebat odată pe un foarte inteligent și intrasigent fruntaș de al românilor — eu cel puțin am auzit-o, cred, că e adevărată istoria, — îl chiamă Cosma, cum se poate aceea, că el cu atâta ură se poartă față de maghiarime?

Și a primit răspunsul acesta, că Cosma toată copilăria sa a petrecut-o în școli maghiare. Toate studiile sale normale, gimnaziale și academice și le-a făcut în școli maghiare și afirmative ar fi zis acestea: *Totdeauna m'au privit de o caricatură valachă puturoasă și am rămas caricatură valachă.* (Așa-e în dreapta).

Astfel susțin antipatia în aceea, cari pe lângă o astfel de ținută a noastră ar putea să fie cetățeni buni, de încredere și cu sentimente patriotice ai acestei țări (așa-e în dreapta și mijloc. Exclamări: perfect așa-e).

S'a ivit și chestia ajutorării mai intențive a școlilor confesionale românești și a instituțiilor bisericesti (sgomot). Privitor la aceasta chiar și pe înșiși domni, cu cari am tractat i-am surprins cu acele date statistice, din cari rezultă, că guvernul și în prezent contribuie la ajutorarea instituțiilor școlastice și bisericesti române anual cu peste șapte milioane coroane și mi-e străin de gândul, că amăsurat necesității și dacă va permite visteria statului, să mărească acest ajutor pentru viitor (aprobări în dreapta).

(Va urma).

Crestături.

Ori unde ne întoarcem, nu auzim discutându-se altceva decât „împăcarea“ ori — chestii de sport. Alte preocupări au ajuns cu totul pe planul al doilea. Sunt însă unele momente în viața noastră socială, cari desigur merită baremi două șire la gazetă. La întâia vedere acestea par lucruri bagatele, — cred însă, că pot avea totuși o însemnătate oarecare. Cu voia On. redacției și a cetitorilor „Unirei“ voi atinge din când în când unele chestii actuale la rubrica: „Crestături“.

*

O știre senzațională. Și încă din Blaj. Doi artiști au fost aleși în conziliul de administrație la — „Patria“. Așa ceva mai rar — în analele institutelor noastre financiare. Cum? Literații, artiștii să fie siliți a cenzura socotelile băncilor și în consecință a li se împărți tantieme? Quae mutatio rerum! Lumea noastră își închipuia, că scriitorii, artiștii pot fi îndestuliți cu aurul minții, cu talentul lor strălucit, fără a avea lipsă și de — talanți. S'a isprăvit deci cu un colț de idealism, artiștii noștri devin — capitaliști. Ne mângăie un fapt: va urma

Ori fiindcă nu-s în stare să le țin pe toate 'n minte...
N'a putut să-și gate vorba, măcar multe-avea să spună,
Că 'ncepuse tot norodul să-l aplaude frenetic
— (Pe semne-și aflase sacul, cum s'ar zice, al său petic!)

Astea le-am visat. Și-acuma, când silit sânt cu tristețe
Să constat, că prav și scrum sunt toate scenele mărețe
Zugrăvite adineaori cu atâta 'nsufletire, —
Vine-mi să mă 'ntreb, o credeți, de ce scumpa 'mpăciuire
A rămas așa în baltă, făr'un strop mărunț de rod?
De-ce carul sfânt al păcii s'a înămolit în glod?
M-am sfărmat trei nopți dearândul să răspund la întrebare,
Mai apoi trei zile 'ntrege, n'am gustat nici de mâncare, —
Și din chinurile grele ale-acestei parturiții
Am aflat, că împăcarea se prezintă în condiții
Neprielnice și grave, pentru că — pro primo — moașe

Preamulte se angajază la o treabă — așa gingașe;
Pro secundo, hic est Rhodus! pentru că la adunarea
Comitetului din Pesta am scăpat participarea,
Respective comitetul a uitat să mă invite
Cum a invitat de pildă pe Sebastian Bornemisa;
Et pro tertio, durere! — pentru că Eroul Tizza
N'a voit să lase-o boabă din principiul milenar;
Et în fine, comitetul când văzu că e 'nzădar
Să mai bată apa 'n piua, a abzis de tratative.

Și așa trăi-vom iarăși vremuri foarte... primitive.*)

Ciuvic.

*) Autorul cere scuze pentru rima aceasta cam tristă.

desigur o îmbogățire și a productelor noastre literare și artistice. Poate vom ceti chiar în curând minunate „impresii“ despre măiestria — sau mai bine zis: „poezia conturilor curente“ și vom auzi cel mai frumos „marșul funcționarilor de bancă“, ori vre-o „sonată a citrelor gădilitoare“. Felicităm Blajul! Pilda „Patriei“ (și a „Albinei“) să fie îndemn grăitor și în alte părți.

*

A trecut aproape nebăgat în seamă un fapt îmbucurător pentru biserica noastră Tinerii leviți sunt așezați deja în patru seminarii a provinciei noastre metropolitane. S'a pus astfel capăt situației grele, mai ales a teologilor de Orade și Lugoj. Ceeace e mai însemnat: tinerii adăpostiți în seminariile românești s'au grupat cu toții — sub supravegherea celor mai mari — în societăți bisericești-literare, întemeind și câte o bibliotecă. Așa, că la începutul a. 1914 avem patru societăți teologice, cu o frumoasă chemare pentru viitor. Ei bine — va replica cineva — e aceasta un eveniment așa de mare, încât să merite o deosebită menționare în foaie? La tot cazul. Sunt adânc convins, că „face“ cât de trei ori atâtea societăți de sport, în jurul cărora se desvoltă atâta agitație în vremea din urmă. Și, că munca ce se îndeplinește — fără nici o reclamă — în aceste centre studențești, prețuește mai mult pentru viitorul bisericii și neamului, decât toate învingerile raportate în întrecere cu partidele adversare. Suam cuique.

*

Suntem la sfârșitul carnavalului. Concertele, balurile, seratele s'au părădat și est-an cu obișnuita regularitate în toate centrele noastre. Succes mai mare au avut — și e de înțeles — serbările Reuniunilor de femei. S'au așteptat întotdeauna cu interes — și se așteaptă și acum petrecerile ce le aranjează studenții universitari din Cluj și Budapesta. A clujenilor e pusă pe 28 Faur. Universității, voind să fie cât mai originali, ne-au surprins de astădată cu un program variat și — unic! Jocurile ultra-moderne „Two-step“ și „Tango“ ocupă loc de onoare! Mărturisesc: pe mine m'a surprins îndrăzneala tinerească a studenților din Cluj. N'aș fi crezut vre-odată, că — la o petrecere, la care e invitată lumea românească din orașe și provincie, — să fie luat în program un dans prea puțin cuviincios, cum e de p. „Tango“, merit doar să rămână o „atracție“ a orpheelor, cabare-urilor, și cafee-chautant-urilor.

Ca să nu fim taxat de retrograd, nu mă voi provoca la advertizarea bisericii — cătră părinții creștini — față de acest joc lasciv: cetitorii știu, că chiar capete încoronate, personalități militare, somități literare s'au declarat împotriva acestui dans „modern“, care trebuie să lipsească în convenirile societății de bonton. Căci știți ce e tango? Un joc, care îl pot „gusta“ nu numai perechile dansatoare, ci și privitorii. Ținta lui e, ca prin figurile-i obscure, prin mișcările indecente să suresciteze simțirile, să dea o anumită senzație. „La acest dans perechile vorbesc puțin, fiindcă simțesc cu atât mai mult“, — a zis paremi-se scriitorul Herczeg.

Un ziar din capitală a cerut părerile a 17 prezenți de baluri din carnaval —

referitor la „Tango“. Afară de unul — toți ceiaiați au declarat, că „Tango“ nu va fi luat în ordinea de dans. „Clubul sportiv“ din Cluj însă raționează altminterea! Și — ce mai peți ști? — în vacanțele de vară vor duce „cultura“ și în provincie, angajându-se — ca însușeștiți „sportmani“ ce sunt — să familiarizeze acest dans pe întinsul pământului românesc.

Publicul nostru se bucură, că universitarii încep să dea mai mare atențiune educației fizice, și că au alte ocupații decât petrecerea în aerul infect la mesele de marmoră, ori la mesele verzi. Cu atât mai surprinzător e deci faptul, că tocmai dela un „Club sportiv“ iese gândul de introducere în societatea noastră a ăstorfel de dansuri certate cu morala, cu judecata sănătoasă și cari stau în directă contrazicere cu idea fundamentală a „societății de sport“. Se vede, că tinerii noștri sportiști pun pond numai pe partea a doua a zicerii latinești: „Mens sana, in corpore sano“.

Ezop.

Reviste.

Misiunea albaneză la Viena. Din Viena să anunță, că Monarhul a primit la orele 1 deputațiunea albaneză. La orele 2 a avut loc dejunul oferit de contele Berchtold în onoarea albanezilor.

Membrii deputațiunii albaneze se arată foarte satisfăcuți de modul cum au fost primiți la Viena. La reprezentăția ce s-a dat seara la operă în onoarea albanezilor a azistat și arhiducele moștenitor cu familia sa.

*

— Deputațiunea albaneză a vizitat ieri câmpul de exerciții. Vre-o 20 aeroplane militare au făcut evoluțiuni în fața deputațiunii. La acest spectacol a azistat și misiunea din Abisinia.

Pilotul militar Müller a făcut zboruri cu Essad pașa și cu principele Baley din Abisinia.

Prințul de Wied decorat de țar. Țarul a decorat pe prințul de Wied cu ordinul Alexandru Newsky.

Asupra convorbirilor avute de prinț cu bărbații politiciii ruși se afirmă, că el a cerut rezolvirea de urgență a chestiunilor financiare și a frontierelor. Guvernul rus i-a făgăduit tot concursul și i-a cerut să urmeze toate puterile în măsură egală. Rusia a numit ca reprezentant în noua reședință albaneză pe Petroff, membru în comisiunea internațională pentru delimitarea frontierelor.

Diverse.

Profesor nou. D. Niculiță Pop, fiul d. Niculae Pop, profesor la preparandia din loc, a făcut cu bun succes cenzura profesorală la universitatea din Budapesta. Felicitările noastre.

Distincții regale. M. S. Regele a acordat „Meritul Sanitar“ cl. I de aur:

M. S. Reginei Sofia a Greciei; A. S. R. Principesei Elena a Greciei (fca M. S. Regelui); A. S. R. principesei Maria a Greciei, (născută Bonaparte, soția A. S. R. principelui Gheorghe); A. S. R. principesei Elena a Greciei, (născută marea ducesă a Rusiei) soția A. S. Regale Principelui Nicolae; A. S. Regale principesei Alice a Greciei, (născută principesa de Batenberg, soția A. S. R. principelui Andrei).

Starea M. S. Reginei Carmen Sylva după operație. M. Sa Regina României a fost operată la ochi de profesorul dr. Landolt din Paris, care a reușit pe deplin. „Monitorul oficial“ publică noul buletin privitor la starea M. S. Reginei după operație. Buletinul e următorul:

Buletin medical

Starea Maiestății Sale Reginei a fost bună în timpul zilei de eri și liniștită în timpul nopții. Vindecarea ochiului operat se face în condițiunile cele mai bune. Dr. Landolt. Dr. Mamulea.

Tezaurul Statului român. Din București să anunță, că după ultimele încheeri făcute, azi să află în tezaurul Statului român un excedent de 127.660.000 lei.

Ziua nașterii dlui Titu Maiorescu. Dl. Titu Maiorescu șeful partidului conservator, care de prezent să află în vilegiatură la Abazia, cu prilejul aniversării nașterii a primit în numele partidului conservator de la dnii Ion Lahovari Al. Marghiloman următoarea telegramă: Partidul conservator trimite veneratului și iubitului său șef cele mai călduroase urări cu ocazia aniversării nașterii sale. Să trăești încă ani mulți, pentru binele patriei și al partidului.

Cum și-ar putea câștiga reginele europene existența? În „Albina“ de dincolo citim: Un mare ziar din Viena publică rezultatul unei anchete, pentru a se ști cum și-ar putea câștiga reginele Europei existența, dacă în viața lor li-s'ar întâmpla vre-o nenorocire.

De știut e că aproape toate suveranele sunt talentate artiste iar unele cunosc chiar meserii. Iată niște amănunte interesante: regina Elisabeta a Belgiei posedă diplomă de doctor a universității din Leipzig, apoi e și excelentă muzicantă, cântă la piano și vioară. Regina Mary a Angliei, de asemenea cântă și pictează, dar aceasta n'o împiedecă de a fi și o bună croitoreasă. Regina Wilhelmina a Olandei pictează. Impărăteasa Germaniei face fotografii de artă. Regina Norvegiei este autoare dramatică (scrie sub pseudonimul Graham Irving) pictează, e o bună modistă și excelează în sporturi. Regina României, Carmen Sylva, este o poetă celebră. Cât despre regina Italiei ea bucuros spune, uneori în glumă, că într'un local de muzică din Londra sau New-York, ar putea câștiga săptămânal 20,000 franci.

Paroch în Șard a fost numit d. Ilie Magda, fost paroh în Hususău.

Facultate italiană în Austria. Din Roma s'a anunțat, că studenții universitari din Viena au început să se miște pentru înființarea unei facultăți italiene în cuprinsul imperiului, de vreme ce proiectul de lege s'a mai fost înscris cum e vorba la ordinea zilei la deschiderea Reichsrath-ului.

Dar prea grațios. Curatorul bisericesc gr.-cat. din Spring, în numele poporenilor, — și ține de plăcută datorință, a aduce cea mai cordială mulțumită, Măritului Director Șuluțan care s'a îndurat a vota din fundațiunea făcută de nemuritorul de pie memorie Alesandru Șterca Șuluțiu, suma de 1000 cor. pentru a-se acoperi din speșele avute cu edificarea bisericii nouă. Curatorul bisericesc.

Cursă de automobile. Clubul c. r. de automobile din Budapesta aranjază în zilele dela 24—31 Maiu a. c. o cursă de automobile prin Carpați. Automobilele vor pleca în 24 Maiu din Budapesta și vor atinge următoarele puncte: Muncaci, Sighetul Marmăției, Vatra Dornei (Bucovina), Mureș-Oșorhei, Brașov, Sinaia, Sibiu, Valea Bistreț, Caransebeș, Băile-herculane, Orșova, prin Cazane la Buziaș, Timișoara, Arad, Budapesta. Distanța ce se va parcurge face 2500 Km. În vederea acestei curse s'au luat dispozițiuni, ca drumurile de țară să fie ținute în stare bună. — Ce bine, că mai vin și domni cu automobile pe la noi, căci altcum ar fi vai de drumurile noastre.

Prințul Spiridonoff. Cetim în Gazeta: După ce a părăsit închisoarea poliției din Brașov „Prințul Spiridonoff“ a făcut o nouă cunoștință cu poliția din Sinaia. Căci iată ce i-se anunță din Sinaia ziarului „Dimineața“: Poliția locală a arestat azi pe un oarecare A. N. Spiridonoff, care se întitulează ca duce și a care fost izgonit prin Predeal de poliția ungară. El e urmărit pentru un furt prin spargere făptuit în Rusia. Măne va fi înaintat parchetului împreună cu actele adresate ca contravenient la legea străinilor.

Inregistrând aceasta știre, „Dimineața“ mai face următoarea notiță despre „celebrul prinț“: Este vorba, de sigur, de cunoscutul aventurier rus Spiridonoff, care a dat mult de lucru odinioară poliției și presei din România. Arestat acum câțiva ani la Iași, — unde se stabilise — după cererea autorităților rusești cari îl urmăreau pentru diferite delictre reale sau imaginare, Spiridonoff a fost expulzat din țară fără însă a fi extradat Rusiei. De atunci aventurierul rus — căci se pare că revoluționarismul lui a fost mai mult decât îndoielnic — a rătăcit prin diferite țări ale apusului, până a putut să se strecoare din nou în România unde — precum anunță mai sus — a fost arestat la Sinaia.

Necrolog. † Carolina Crișan fca preotului Vas. Crișan din Dumbrău, după un morb îndelungat, provăzuită cu S. Sacramente ale muribunzilor, în etate de 13 ani, a repausat în Domnul în 23 Febr. a. c.

Odihnească în pace!

Partea Literară.

F. X. Wetzel.

Calea spre fericire.

— Pentru tinerime. —

Trad. de: P. A. N.

(Continuare).

În 2 Martie 1476 după ce oastea lui Carol Temerarul a fost învinsă la Grandson, un soldat învingător a aflat în tabără un diamant. Dar fiindcă nu-i cunoștea prețul l-a aruncat; mai târziu însă l-a luat iarăși și la vândut pentru 2 cor. Iar astăzi acel diamant e podoaba unei coroane împărătești.

Așa își aruncă și unii tineri cea mai frumoasă podoabă a sufletului lor: nevinovăția pentru câte o plăcere scurtă sau pentru câte un câștig pământesc, nefolositor, — cu toate că curăția inimii înfrumusețează și trupului și e cu mult mai prețioasă, decât oricare mărgean sau piatră scumpă din lume. Ea e podoaba cea mai mare a unui creștin, carea îl aseamănă cu ingerii. „O cât de frumos e un neam curat la inimă; amintirea lui fi-va binecuvântată, cinsti-lvor oamenii și Dumnezeu!“ Celce își pierde însă curăția, acela își pierde și cealaltă comoară, scumpa comoară a credinții. Pentru că — nu se poate ca în aceeași inimă să locuiască și Dumnezeu și diavolul; și atunci în sufletul lui răsare dorința: De n'ar fi Dumnezeu, de n'ar fi vecinicie și de n'ar fi iad. Și apoi încurând aceasta dorință se schimbă în îndoială, iar îndoiala — prin întâlnirea cu oamenii fără Dumnezeu și prin citirea cărților scrise contra credinții — se schimbă în necredință.

Cam în felul acesta își pierde credința cei mai mulți; și nici decât cum zice unii: că din convingerea inimii lor au ajuns la necredință. Dar să cercăm numai: când se naște necredința? Se naște oare în anii de nevinovăție? Nici decât! În anii aceștia omul crede foarte bucuros, și credința îl face fericit. Dar și-o pierde oare în anii bărbăției, când e copt la minte? Nu, ci din contră, atunci se întorc unii iarăși la credință, de care, din nefericirea lor, s'au lăpădat. Dar când; poate în anii bătrâneții? O nu, doar bătrânii adeseori numai cu credința se mai mângăie. Nu, în nici un timp din cele amintite până aici, ci anii fecioriei, când se nasc înflăcăratele patimi și când inima strigă: „Scoate-mă din acest jug greu, sau de nu caută-mi o religie în în care să pot face ce vreau: Iacă aici o rup cei mai mulți cu credința. Și oarecari adevăruri de credință le neagă? Răsplata vecinică? Îndurarea lui Dumnezeu? Sau poate voința Lui, de-a ne conduce la fericire? Da de unde, contra acestora n'au nimica. Ci se vor îndoii sau vor chiar tăgădui: Dreptatea lui Dumnezeu, pedeapsa de veci și datorința de a ne spovedi și cumineca. De aceea a zis Apostolul cătră învătăcelul său Timoteiu păstrează-ți conștiința

trează. „Fii treaz cu conștiința, pe care unii înecându-o și de credință s'au lăpădat“.

Credința și curăția umblă totdeauna laolaltă. Celce își păstrează curăția, ușor se lăpădă și de credință; iar celce nu crede stă gata să facă orice păcat. Credința și curăția sunt cele mai frumoase două podoabe ale tinerilor.

Grijiți iubiiții mei, ca nime să nu vă despoie de credință și curăție. Incunjuțați societățile oamenilor necredincioși, necinstiți: nu citiți cărțile și foile (gazetele) cari batjocoresc credința și pe credincioși și cari cuprind lucruri murdare; păziți-vă de ispite și ispititori; ascultați regulat cuvântul Domnului în predici la sfânta liturghie; nutriți-vă sufletele în fiecare lună cu pâinea celor tari; alegeți-vă un preot ca îndreptar și conducător de care să ascultați în toate cu încredere. Dar înainte de toate rugați-vă cu umilință, din adâncul sufletului, pentru că, zice Domnul și Dumnezeuul lumii: „Fără mine nimica nu puteți face“.

6. Vai de cel singur.

Nu de mult, cu o sinceritate, ce te înduioșează, îmi povestea un tinăr: „Și eu eram religios în anii de copilărie. Mă rugam în fiecare zi și n'ar fi trecut o zi de Duminică sau de sărbătoare în care să nu fi fost la sf. Biserică. Dar am ajuns între ortaci mai mari, cari mă batjocoreau și cari din religie au făcut lucru de răs. La început mă împotriveam și-mi apăram credința cât îmi sta în puteri. Ei însă continuau cu batjocurile. Mai târziu nici nu le răspundeam, văzusem că și așa e înzadar. Dar ei au mers așa de departe cu nerușinarea lor încât batjocoreau și mai tare religia și credința iar pe mine mă numeau prost, necult. Și astfel au câștigat ce-au vrut, eu m'au înfrâgezit. M'am abătut de pe calea virtuții și m'am făcut nereligios ca soții mei, și cult ca și ei“.

Oare aceasta nu e istoria vieții atâtor tineri? Foarte mulți tineri, cari în pruncie erau buni și evlavioși, mai târziu au apucat —, însoțindu-se cu tineri răi — pe calea neiertată. De aceea e de foarte mare însemnătate ca tinărul să se împrietinească numai cu cei buni. Un tinăr nu poate fi singur; el vrea să aibă societate și cu tot dreptul. Pentru că celce se retrage de lume, celce e îndestulit cu sine, acela ușor cade pradă trufiei. Când episcopul din Orleans, Dupanloup, se ducea în vre-un institut de creștere, mai întâi întreba: „Joacă-se copiii?“ Dacă îi răspundeau, că da, atunci știa îndată, că în casa aceea domnește bună pace. Căci totdeauna e un semn bun, când unui tinăr îi place să stea în societatea celor de-o vârstă cu el, îi place să vorbească cu soții lui, și să se joace cu ei. Numai cât trebuie, ca soții lui să nu fie decăzuți, răi, stricați și să nu le placă a batjocori religia și a face glume pe socoteala preoților. Iar când prietinel tău va fi cuviincios în vorbe și fapte, când va merge bucuros la biserică și când deseori se va apropia de masa Domnului, bucură-te, căci ți-ai aflat un prietin bun.

(Va urma).

JACOPONE.

— Povestire. —

Trad. de Ioan Popu-Câmpianu.

(Continuare).

III.

Au fost fericiți în căsătorie. Jaques își iubea soția și o stima ca pe o creștină foarte virtuoaasă. În Dumineci și în sărbători o petrecea la biserică, deoparte pentru că voia să o facă foarte fericită, de altă parte pentru că voia să-i admire îmbrăcămintea elegantă, care o prindea așa de bine. Iulia însă a observat, că deși bărbatul ei s'a mai schimbat în privința morală, totuși nu umblă la biserică, și de câteori povesteau despre religie, folosia astfel de expesiuni, cari pe ea o supărau.

Intr'aceea principele domnitor din recunoștință pentru serviciile aduse statului l'a numit pe Benedetti procuror în Umbria. Și era convins de poziția înaltă ce ocupă, dar pentru aceea nici când n'a fost prea încrezut. Avea tot naturelul, care l'a manifestat și mai înainte. Pe Iulia o îngrămădia cu cele mai scumpe daruri, tot atâtea dovezi de dragoste, tapete prețioase din Genua, țesături din India, foarte artistice lucrute, dantele scumpe din Veneția și Flandri, cu bijuterii de aur, opal, pietrii scumpe și diamante, o caleasă strălucită și cai din Arabia. Cea mai mare dorință îi era să-și vadă femeea, prezentându-se la petreceri în toalete cât mai strălucite. La preumblare toate privirile erau îndreptate asupra ei. Era darnic nu numai față de femeie, ci și față de supușii săi. Pe săraci încă îi ajuta. Dacă se edifică vre-o biserică și avea lipsă de ajutor, Benedetti nu lipsea din lista dăruitorilor: de o parte pentru ca să împlinească dorința Iuliei; de altă parte pentru că îi plăcea să dăruiască. Il și cinstea întreg orașul și se rugau pentru el. Și oare putea el să nu fie darnic, când așa mulți se rugau pentru el?

În cel dintâiu an al căsătoriei lor, a murit bătrânul Gondolfo, tatăl Iuliei, lăsând moștenire o avere frumoasă. Și-a binecuvântat copiii, l'a rugat pe Benedetti să îngrijească pe Iulia. Și împărțit cu sfințele Taine a murit.

Iulia știa, că rugăciunea poate să-i ajute tatălui său, știa, că deși s'au despărțit totuși în cer, iarăș se vor întâlni. Benedetti încă privea trist la bătrânul patrician și se cugeta: Care e sfârșitul omului? Moarte, mormânt, uitare! Să ne bucurăm până mai trăim! Să mâncăm, să bem și să ne petrecem. Oh... mă îngrozesc, când mă cuget la moarte!... Și părăsind chilia, în care zăcea mortul iese în grădină. Il năcăjea plânsul Iuliei și jalea din casa lui. Nu putea suferi liniștea, se simțea bine numai afară în sgotul lumii. Dar n'avea ce face.

A trecut anul de doliu. În vremea aceasta Benedetti de multeori a voit să meargă de acasă, dar nu avea tăria să se despartă de soție. Iulia încă era cu mult mai frumoasă, când jelea, așa că Benedetti mai bine doria să o vadă lacrimând.

În anul de doliu au convenit puțin cu prietenii. Iulia regulat mergea la biserică sf. Agnes ori la biserică sfântului Francisc. Aci îi trecea întreg timpul. Dimineața tot-

deauna se ruga pentru tatăl său lângă altarul sf. martir Ștefan. Pe săraci încă nu-i uita. Astfel își petrecea Iulia vremea. Benedetti însă, care își afla plăcere numai în cele pământești, a devenit impacient. Nu-i plăcea monotonia de acasă. Deveni nervos. Mergea de acasă și de multeori numai târziu noaptea ori dimineața se reîntoarce. Iuliei nu-i plăcea. Dar Benedetti e tot așa de draguț ca și mai înainte numai nu-și afla acasă distracții.

Intr'o seară vine acasă abia răsufând. Limba i-se împiedecă, umplă foarte nesigur și cearcă să mințescă. Iulia însă n'a zis nimic. Toată noaptea s'a rugat,

— Am fost egoistă — zicea ea. — Am pretins prea mul de la bărbatul meu, de aceea fugi acum de singurătate și îți cauți distracții în lumea mare. În felul acesta nu pot să influențez asupra lui și să-l aduc la o viață mai superioară. De acum înainte voiu cerca să-i fac tot pe voie. O Dumnezeu, îndură-te spre el și nu-l lăsa să piară.

Peste trei zile Benedetti a mers la preumblare. Pe la amezai când să se neltoarcă, par'că îi era groază să vină acasă. așa de greu se mișcă. La poartă rămâne surprins. Casa e luminată frumos. Cântă și și muzică. Intră grăbit! Il atinge un miros de flori așa de plăcut. Palmieri verzi peste tot locul. Columnele toate infrunzite. Nu știe ce să facă așa e de surprins. Nu întâlnește pe nimeni. Intră în budoirul soției sale. Iulia era îmbrăcată într'o haină frumos împodobită. Il întâmpină zimbînd. E mai frumoasă ca ori și când. Benedetti era foarte vesel, nici odată n'a văzut'o pe Iulia așa de frumoasă și veselă; nici odată în casa lui n'a fost atîta strălucire.

— Mă bucur — zice Benedetti îmbrățișându-și soția, — că nu mai jeleşti. Ce frumoasă ești și ce surprindere plăcută mi-ai făcut. Cu mult mai bine îți stă așa decît să te tot rogi, să postești și să jeleşti.

— Jale? — Te mai cugeți la așa ceva, dragă Jaques — zice Iulia zimbînd.

— Cum să nu mă cuget? Mă cuget la sufletul meu. Dar cum aş putea eu să jelesc lângă așa un inger de femeie? Dealtcum moartea tatălui meu mi-a fost destulă penitență.

(Va urma)

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Simând* pe 1914. *Năprade* pe 1914 sem. 1-iu. *Cehalul rom.* V. M. pe 1914 sem. 1-iu. Numerii 1—7 Vi-s'au trimis la exemplarul 932. Să vă trimitem și pe viitor tot 2 exemplare? Epistola francata pentru „Mineiu“ nu trebuia să ni-o adresați nouă. Ce voiți cu ea? *Orșova* pe 1914. I. B. *Orade* pe 1914 sem. 1-iu. *Doborcsány* pe 1914 sem. 1-iu. Adresa o vom schimba îndată ce se vor împutina cele tipărite. *Tötös* pe 1913. *Toldal* pe 1/9 1912—1/3 1913. Ne pare rău, că nu v'ați ținut de promisiune. La 1/12 1913 erați în restanță cu anii 1908—1913. Atunci V'am chitat datoria pe 1/I 1908—1/9 1912. Acum mai sunteți în restanță pe timpul din 1/3 1913—31/12 1914 *întreg.* *Abrud* pe 1/12 1913—1/12 1914. *Boziaș* pe 1913. *D. H. Craiova* pe 1914 sem. 1-iu. *Teuș* pe 1914. *Kebele Szt. Iván* pe 1914.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Legea electorală. A apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu *Legea electorală*, (Articolul de lege XIV din 1913) tradusă de *Teodor V. Păcățian*. Prețul 1 coroană exemplarul. Fiind acum votat și proiectul de lege despre arondarea cercurilor electorale, în curând noua lege electorală va fi pusă în aplicare, și astfel încă în anul acesta listele electorale vor fi compuse pe baza noii legi electorale. E de datorința intelectualilor nostri, să cunoască bine această lege, pentru a-i putea exploata părțile bune în favorul poporului român, și pentru a se putea îngriji, ca deja la prima compunere a listelor electorale pe nouăle temeuri legale, din anul acesta, Românii cu drept de vot se fie toți trecuți în liste. Le recomandăm deci să-și procure legea, spre a o putea studia, ca la timpul seu să știe apăra interesele celor de sub a lor conducere. Legea se poate comanda dela dl *Teodor V. Păcățian*, Sibiu, (Nagyszeben).

PARACLISUL, carte de rugăciuni și cântări bisericesti întocmită pentru tinerime. Blaj 1913. Tipografia Seminarului teologic gr. cat. — Cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei cărțicele, care este întocmită, ce e drept, pentru tinerime, dară poate fi întrebuintată cu mare folos și de adulți, mai ales de membrii reuniunilor „mariane“. Chiar și preoții vor afla în aceasta carte mare ajutor în pregătirea tinerimii la primirea sfințelor taine. Ea, pe lângă o introducere frumoasă și instructivă despre rugăciune, conține: Rugăciuni de dimineața și de seara, întreagă Rânduiala Canonului de mângăiere cel mic Paraclisul) către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Apoi urmează învățături amănunțite și limpezi despre s. Mărturisire (mărturisirea generală) și s. Cuminecătură și rugăciuni corespunzătoare la primirea cu vrednicie a tainelor acestora. Rugăciunile diverse au în vedere deosebitele noastre lipse sufletești și trupești. Dintre cântări se cuprind în „Paraclis“ toate cântările dela s. Liturghie, troparele sărbătorilor mai mari și ale versurilor și încheie cu „Doxologia cea mare“.

Aceasta cărțicică cu un cuprins bine ales și atât de bogat costează numai 30 fil. Recomandăm cu toată căldura răspândirea ei. Se poate procura dela *Librăria Seminarială din Blaj*.

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco catolice de Ștef. Roșian. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4-30 cor. fco. Mărimea icoanelor $\frac{45}{70}$ cm.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan**.
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boala de plămâni și de piept, moderază catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect escelent la aprindere de gât, răgușeală și la boala de gât, friguri, în deosebi sgarciuri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, corăță rărunții și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni, orbanț, beșici provenite din ferbințeli, buboai, buburuze, răni provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când bântuie epidemia de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

**A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor
în Pregrada bei Rohitsch.**

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 560 K.
La comande mai mari e prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

împiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se folosește la femei cari lăptează, la pornirea laptelui, împotriva împetirii pieptului, orbanț, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate și la muncarea osului; apoi la răniri de sabie, împunsături, împuscături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, țanduri, pietriș, alice, spini etc., la tot felul de umflături, răni, carbunc, chiar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc.

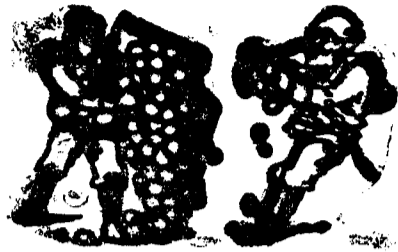
2 cutii costă cor. 360, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs. Se capătă la apotecarul Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. En gros se află la drogeriile: Thalmayer și Seitz, Erezii Hochmeister și Frații Rohitsch în Budapesta. Unde nu e deposit, să se scrie în scris direct dela:

**A. THIERRY, Apotecă la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (70) 14—25.**

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

Mediaș—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștiințios. Soluri garantate.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 12—20

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske** — Indice pentru școlile primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. port. Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

A APARUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeieștilor sâr-bători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților preste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile legate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
— finea anului 1912	K. 5,456,645.67
— Capitale asigurate pe viață achitate	5,458,689.43
— Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	
— foc	183,667.241—
— viață	11,740,710—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	cor. 2,603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8) 17—?